

Hvem var Gøngehøvdingen i virkeligheden?

Gøngehøvdingen Svend Poulsen er hovedpersonen på årets gøngemarked. Det er ham, vi fejrer og mindes. Svend Poulsen blev kendt i hele Danmark som Gøngehøvdingen, da Carit Etlar skrev sine romaer Gøngehøvdingen, 1853, og Dronningens Vagtmester, 1855. Siden er romanerne udkommet i utallige udgaver og blevet filmatiseret flere gange.

Carit Etlars Gøngehøvding er delvis fri fantasi. Carit Etlar tager udgangspunkt i historien og med den som ramme digter han en historie. Mange af røverhistorierne i Carit Etlars romaner kan dog have rod i folkelige sagn om den berømte Svend Poulsons bedrifter på Sydsjælland.

Den virkelige Svend Poulsen blev født i det nordøstlige Skåne, Gønge Herred, formentlig i 1610. Som 15-årig meldte hans sig som soldat i sin konge Chr. IV's hær.

Svend var soldat hele sit liv, dragon. Dragonen transporterer sig til hest, men kæmper til fods, ofte bag fjendens linjer. Og det var Svend Poulsen god til.

Da den svenske konge Carl den 10. Gustav i 1658 besatte Danmark, var det heller ikke tilfældigt, at Frederik III valgte Svend Poulsen som den soldat, der skulle drage til Sydsjælland og åbne en ny front ved at hverve bønder til en guerillahær, der skulle afskære svenskernes forsyninger til deres lejr uden for København, Carlstad, og i øvrigt gøre det af med så mange svenskere som muligt. Det arbejde gjorde Svend Poulsen fremragende.

I sin indberetning til kongen

fortæller han nøgternt om snaphanehærens drab på over 200 svenske soldater. Svenskerne var rasende og jagtede Svend og hans mænd over hele Sydsjælland, men det lykkedes dem aldrig at fange ham.

På trods af Svend Gønges og hans snaphaners store indsats på Sydsjælland lykkedes det ikke at forhindre, at Danmark mistede Skånelandene (Skåne, Halland og Blekinge) til Sverige.

I 1661 flyttede Svend Poulsen til Lundby. Han fik Lundbygård af Kong Frederik III som betaling for sine udlæg under krigen.

Men Svend Poulsen var soldat, ikke landmand. Og gården var i en elendig forfatning. Gårdeventyret endte med, at Svend måtte gå fra Lundbygård, og han endte sine dag som en fattig mand

Sine sidste dage levede han hos sin datter i et lille gadehus, som lå lige over for kirken i Gl. Lundby, på hjørnet mellem Lundby Hovedgade og Manglekærvej.

Svend Poulsen ligger efter al sandsynlighed begravet på Lundby Kirkegård. Men ingen ved hvor.

En lokal mundtlig overlevering påstår, at han ligger begravet i en stenkeste, fem alen under jorden på kirkegården ved Lundby Kirsekors sydside.

En undersøgelse af området ville kunne be- eller afkræfte den historie.

For nogle år siden bad Lundby Sognearkiv om til-

prøvegravning for at se, om der var en stenkeste på stedet fem alen under jorden. Men hverken Nationalmuseet eller Roskilde Stift ville give lov til en prøvegravning.

Svend Poulsen efterlod sig to døtre, som også boede i Lundby. De havde så vidt vides ingen børn.

En løssagtig kvinde, der blev optaget af øvrigheden, påstod flere år senere, at hun var datter af kaptajn Poulsen i Lundby.

Hvis hun talte sandt, kan Svend Poulsen have efterkommet, for hun havde en søn.

Men måske talte hun ikke sandt. Eller også gjorde hun. Vi ved det ikke.

Johnny Birch spiller Gøngehøvdingen Svend Poulsen på de årlige Gøngemarkeder.

